

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Overkapping van een droogdok aan de Scherpenhoek te Boom. Programma van Maatregelen

E.N.A. Heirbaut
V. Vandenbussche

Colofon

Titel: Overkapping van een droogdok aan de Scherpenhoek te Boom. Archeologienota.
Auteur: Elly N.A. Heirbaut & Vanessa Vandenbussche
Grafische illustraties/GIS: LAReS

Rapportnummer: LAReS-rapport 472

Projectleider/veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut
Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service
Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: juli 2021
Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

© LAReS bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

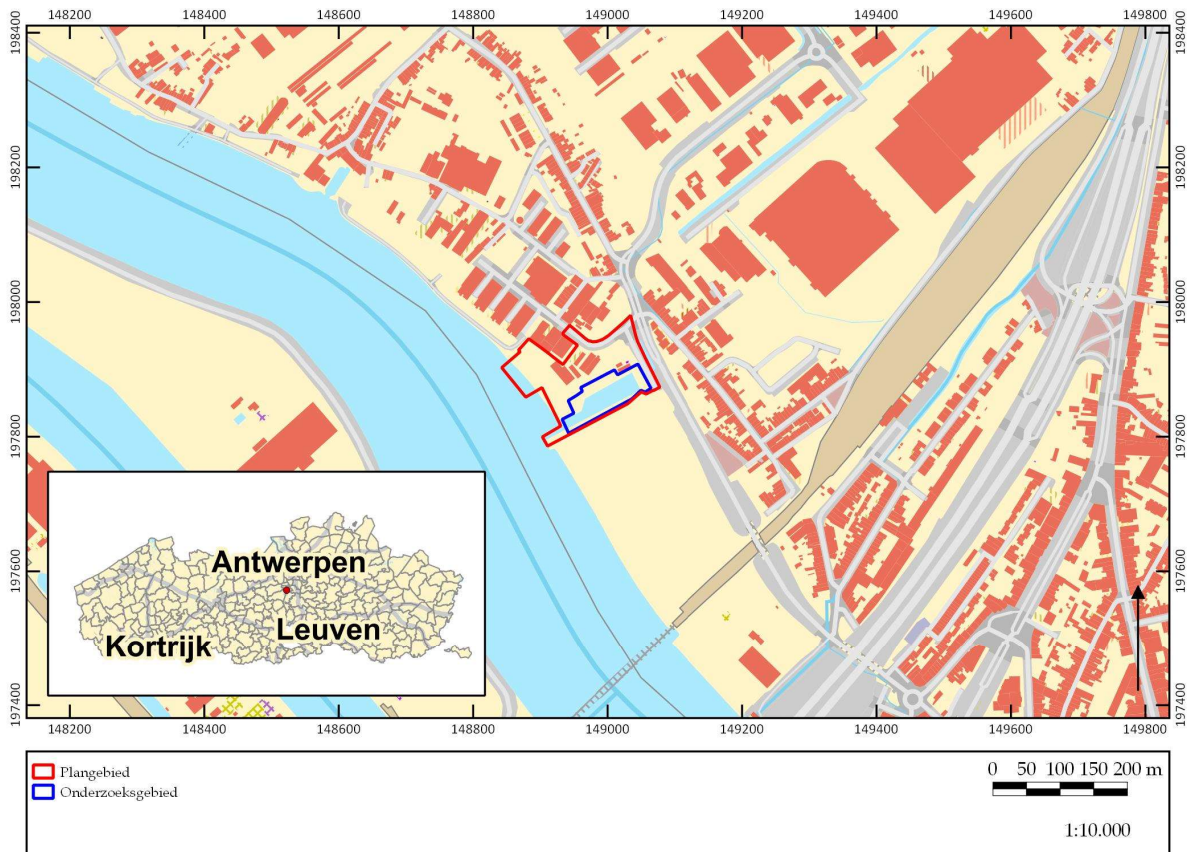
Deel II. Programma van Maatregelen

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	4
2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
3 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING	6
3.1 SAMENVATTING GEPLANDE WERKEN	6
3.2 POTENTIEBEPALING EN KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL	7
3.3 AANBEVELINGEN	7
LIJST VAN FIGUREN	8

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen aan de Scherpenhoek (gemeente Boom, provincie Antwerpen). Het omvat één perceel met een totale oppervlakte van 21.105 m². Het gaat om een bebouwde perceel met een droogdok, loodsen, containers en een railkraan. De opdrachtgever plant een overkapping te plaatsen over het droogdok, de aanleg van nieuwe verhardingen, een nieuwe wadi en enkele parkeerplaatsen. Om dit te realiseren wordt een deel van de huidige verhardingen verwijderd alsook de railkraan (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©LARES

2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Scherpenhoek, Boom
Ligging	Scherpenhoek, Boom
Kadastrale gegevens	Boom, 1 ^e afdeling, sectie A, perceel 560B3
Bounding Box	148602.283065,197594.724191,149515.407177,198104.501427
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2021G122
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS Vanessa Vandenbussche, LAReS
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Termijn	juli 2021
Geplande ingreep	Optrekken nieuwe verhardingen, parkings, overkapping en een wadi. Verwijderen van een deel van de verhardingen en de railkraan
Totaal oppervlakte plangebied	ca. 21.105 m ²
Totaal oppervlakte geplande werken	ca. 5.887 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 5.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie paragraaf 1.1
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek

3 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

3.1 Samenvatting geplande werken

Het plangebied heeft een totale oppervlakte van ca. 21.105 m². Op het oostelijke deel van het terrein zijn loodsen en containers gelegen. In het westen bevindt zich een droogdok met een helling uit beton. Rondom de droogdok is een railkraan gevestigd en de werkruimte. Aan de Rupel is een sluis en pompput gebouwd. De rest van het terrein is in verhard of begroeid.

De opdrachtgever plant de overkapping over de droogdok, de aanleg van nieuwe verhardingen, een nieuwe wadi en enkele parkeerplaatsen. Om dit te realiseren worden de huidige verhardingen verwijderd alsook de railkraan. De overkapping van de droogdok (met een oppervlakte van 3.537,25 m²) komt ter hoogte van de railkraan die hiervoor verwijderd moet worden. Deze zal bestaan uit metalen kolommen die tot 1.079 cm hoog reiken. Aan de uiteinden worden ze gefundeerd tot op de volle grond via een betonnen paal van 76 cm breed en tot 60 cm diep. Aan de Schepenhoek worden 10 parkeerplaatsen geplaatst en een loods. De loods heeft een oppervlakte van 286,79 m² en wordt op het maaiveld geplaatst. Nabij de sluis en de pompput, ter hoogte van de werkplaats met een oppervlakte van 267,34 m², wordt een regenwaterput met een capaciteit van 20.000 liter (met een overloop naar de wadi) en een KWS met een capaciteit van 20.000 liter die in verbinding staat met de pompput naar de Rupel geplaatst. Naast de droogdok komt een nieuwe wadi met een oppervlakte van 300 m² en een capaciteit van 90.000 liter. Hiervoor worden de bestaande verharding verwijderd. Voor de effectieve buffervolume zal tot 30 cm diep afgegraven worden. Tot slot komen nieuwe verhardingen waarvoor tot een maximale diepte van 40 cm wordt afgegraven en een nieuwe draadafsluiting. Deze wordt op een plint-betonblokken op het maaiveld geplaatst.

Concluderend kan er gesteld worden dat:

- Het plaatsen van de overkapping zal een impact hebben op het bodembestand, maar omdat deze wordt geplaatst net naast de droogdok ter hoogte van de railkraan, kan het aangenomen worden dat de bodem hier reeds verstoord is. Bovendien bestaat de fundering uit palen, wat betekent dat de impact op de bodem ook nog eens beperkt is tot kleine oppervlaktes ter hoogte van deze palen;
- De wadi wordt gelegd op dezelfde plek als de voorafgaande verharding. Verhardingen worden tot maximaal 40 cm diep aangelegd. De wadi zelf wordt tot 30 cm diep aangelegd. Aangezien deze werken gepland zijn in zones die nu ook al verhard zijn, zullen deze werken in reeds verstoorde grond worden uitgevoerd;
- De aanleg van de nieuwe parking overlapt deels met de helling. Hier zal de bodem dus ook verstoord zijn door de aanleg van deze helling.

Alle werken zijn met andere woorden ofwel oppervlakkig ofwel zeer beperkt in oppervlakte. Hierdoor kan besloten worden dat de sloop en nieuwbouw geen grote

impact zal hebben op nog onverstoorde bodem.

3.2 Potentiebepaling en kennisvermeerderingspotentieel

Potentiebepaling

Op basis van de landschappelijke situatie van het plangebied kan wel gesteld worden dat er geen gradiëntsituatie aanwezig is. Het terrein wordt op een vlak terrein gesitueerd vlakbij de Rupel en op ca. 460 m van de Molenbeek. Het hele terrein is bebouwd en/of verhard, wat betekent dat de bodem hier al sterk verstoord zal zijn. De geplande werken bevinden zich in de bovenste zone van de bodem, in de zone die al verstoord is. Om die reden wordt een lage kans vooropgesteld voor het aantreffen van resten uit het paleo- en mesolithicum voor het volledige plangebied.

Vanaf het neolithicum wordt de landbouw geïntroduceerd. De aanwezigheid van vruchtbare zand- en leemgronden zijn hiervoor erg aantrekkelijk. Echter, om dezelfde reden als voor de steentijd, wordt de kans op het aantreffen van sporensites vanaf het neolithicum als laag benoemd worden.

Vanaf de nieuwe tijd is op basis van historische kaarten te zien dat het plangebied bebouwd was. Deze bebouwing kan teruggaan tot de steenbakkerijen. Doordat vanaf 1923 hierop een scheepswerk is aangelegd wordt de kans klein geacht tot het vinden van deze resten. Verder heeft een vergelijkbare bureaustudie een negatief voorstel vooropgesteld. Er is dus een lage kans op het aantreffen van archeologische resten.

Kennisvermeerderingspotentieel

Er zijn voldoende argumenten om te stellen dat het plangebied zich niet in een archeologisch interessante regio bevindt. Het gebied is vanaf de 19^e eeuw bebouwd geweest met vermoedelijk steenbakkerijen en vanaf de 20^e eeuw is op dezelfde plek een scheepswerf aangelegd met ingrijpende werken, waaronder een droogdok.

Doordat de geplande werken worden uitgevoerd in zones waar reeds ingrijpende werken zijn uitgevoerd, wordt besloten dat de bodem hier al te verstoord is om nog archeologische resten op te leveren. Het kennisvermeerderingspotentieel wordt als laag ingeschat.

3.3 Aanbevelingen

Vanuit de bureaustudie kan geconcludeerd worden dat er voor dit terrein sprake van een lage potentie voor het treffen van een archeologische site. Hierdoor is ook het kennisvermeerderingspotentieel laag. Vanuit een kosten-batenanalyse is verder onderzoek niet zinvol en wordt het gebied vrijgegeven.

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding
2021G122	1	kadasterkaart	aanduiding van plangebied op GRB	nvt	1:20.000
2021G122	2	Inplantingsplan	Nieuwe toestand	Nvt	nvt